

Asianumero

MH 3031/2021

Päivämäärä

26.4.2021

Metsähallituksen metsästysturvallisuus selvitys

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Metsästysjärjestelyt valtion alueilla Suomessa	4
2.1 Metsästyslain määrittelemät erityisoikeudet metsästämiseen.....	4
2.2 Metsästys luonnonsuojelualueilla	5
2.3 Luonnonsuojelulain mukaisilla poikkeamisluvilla tapahtuva metsästys	6
3 Suositukset ja toimenpiteet metsästysturvallisuuden parantamiseksi	7
4 Osallistaminen ja jatkotoimenpiteet.....	8
5 Kohdennetut toimenpiteet.....	9
6 Yhteenveto	10

1 Johdanto

Metsähallituksen luontopalvelujohtaja Timo Tanninen asetti 3.11.2020, kuultuaan erätalousjohtaja Jukka Bisiä, työryhmän valmistelemaan Metsähallituksen Luontopalvelujen ja Eräpalvelujen yhteistyönä selvityksen metsästysturvallisuuteen liittyen. Selvitystä käytettiin soveltuvin osin myös laadittaessa ympäristöministeriön Luontopalveluilta pyytämää kansallispuistojen kokonaisturvallisuusselvitystä.

Työryhmän tehtävä oli selvittää ne kansallispuistojen, retkeilyalueiden tai muiden valtion maiden erityisen vilkkaassa retkeily- tai matkailukäytössä olevat osa-alueet, joissa tulisi mahdollisesti hakea metsästysrajoituksia aluehallintovirastoilta. Selvityksen tuli sisältää tiedot kyseisten kohteiden metsästyksen liittyvistä säädöksistä, metsästysjärjestelyistä sekä alustavan esityksen niistä kohteista, joihin Metsähallitus hakisi mahdollisia rajoituksia metsästyksen. Työryhmä saattoi esittää myös muita metsästysturvallisuuteen liittyviä kehittämisehdotuksia. Metsähallituksen ei toimeksiannon mukaisesti tullut hakea kieltoja, joilla rajoitettaisiin laajasti säädöksiin tai Metsähallituksen lupamennettelyihin liittyviä metsästysoikeuksia.

Prosessissa käytiin läpi kaikki kansallispuistot sekä muutoin erityisen vilkkaassa retkeily- ja matkailukäytössä olevat alueet Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla. Valmistelun yhteydessä tunnistettiin sellaiset vilkkaan virkistyskäytön alueet, joissa tulisi tehdä joko muutoksia metsästyslupa- ja metsästysvuokra-alueisiin tai esittää aluehallintovirastoille metsästyksen jonkinasteista rajoittamista metsästysturvallisuuden kannalta.

Jatkotoimia esitetään Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntien alueille. Eteläisen Suomen alueiden metsästysjärjestelyissä ei katsottu ainakaan nyt olevan muutospaineita metsästyksen ollessa jo tällä hetkellä turvallisuuden kannalta riittävästi säädeltyä. Eteläisen Suomen osalta Metsähallitus voi tarpeen vaatiessa muuttaa itsenäisesti metsästyslupa- tai vuokra-alueiden rajauksia.

Kansallispuistojen ja muiden luontokohteiden suosio on kasvanut todella paljon viime vuosien aikana. Pelkästään kansallispuistojen käyntimäärä on kasvanut kaksinkertaiseksi vuoteen 2010 verrattuna. Vuonna 2010 käyntimäärät olivat lähes kaksi miljoonaa ja 2020 lähes neljä miljoonaa.

2 Metsästysjärjestelyt valtion alueilla Suomessa

Metsähallitus tarjoaa metsästysmahdollisuuksia hallinnassaan olevilla valtion alueilla. Metsästyksen järjestelyistä vastaa Metsähallituksen Eräpalvelut julkisena hallintotehtävänä. Metsästysmahdollisuuksia valtion alueilla tarjotaan 125:llä pienriistan lupametsästysalueella ja 348:lla hirvenmetsästyksen alueella. Metsähallituksen pienriistan ja hirvenmetsästyksen lupa-alueet koostuvat eteläisessä Suomessa pääosin monikäyttömetsistä, joissa harjoitetaan myös metsätaloutta. Pohjois-Suomessa Metsähallituksen lupa-alueisiin sisältyy huomattavassa määrin Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnoimia erämaa-alueita ja luonnonsuojelualueita, joissa metsästystä on niiden perustamisasetuksessa sallittu. Lupametsästysalueisiin ei kuitenkaan missään sisälly osia kansallispuistoista tai luonnonpuistoista.

Metsähallituksen lupa-alueilla metsästää vuosittain 40 000–50 000 pienriistan metsästäjää ja noin 30 000 hirvenpyytäjää. Karhun metsästyksen valtion alueilla osallistuu Metsähallituksen luvalla vuosittain noin 3 000 metsästäjää, joista valtaosa metsästää karhua poronhoitoalueella. Metsähallitus on lisäksi solminut valtion alueista noin 2 500 metsästysvuokrasopimusta metsästyseurojen kanssa.

Metsästysvuokrasopimukset kattavat joko pienriistan tai hirvieläinten metsästyksen tai molemmat. Metsähallituksen lupaan tai metsästysvuokraukseen perustuen voidaan valtion alueilla arvioida vuosittain metsästävän yhteensä hieman yli 100 000 henkilöä.

2.1 Metsästyslain määrittelemät erityisoikeudet metsästämiseen

Metsästyslain 8 §:n mukaisesti henkilöllä, jonka kotikunta on Lapin tai Kainuun maakuntaan kuuluvassa kunnassa tai Kuusamon, Pudasjärven tai Taivalkosken kunnassa, sellaisina kuin ne olivat 31. päivänä joulukuuta 2014, on oikeus metsästää kotikunnassaan valtion omistamilla alueilla. Kyseisellä alueella asuu metsästäjärekisterin tietojen mukaan noin 58 000 metsästyksen harrastajaa.

Pohjois-Suomen asukkaiden oikeus metsästää kotikuntansa valtion alueilla on vanhaa perua. Oikeus valtion alueilla on pohjoisen asukkaille arvokas ja arvostettu asia, joka pitää yllä metsästyksen ja riistanhoidon perinteitä ja kunnioittaa historiaa. Metsästäjien osuus väestöstä on suurin juuri Pohjois-Suomen kunnissa. Paikallisella oleva metsästysoikeus oman kuntansa valtion mailla sitouttaa väestöä asumaan pohjoisessa Suomessa ja houkuttelee asukkaita muualta Suomesta, mikä edesauttaa mm. kuntien palvelujen tarjonnan järjestämisessä.

Metsästyslain 7 §:n mukaisesti jokaisella Suomessa pysyvästi asuvalla on oikeus metsästää yleisellä vesialueella meressä, sellaisilla yleisellä vesialueella meressä olevilla saarilla ja luodoilla, jotka kuuluvat valtiolle ja joiden hallintaa ei ole kenellekään luovutettu, sekä Suomen talousvyöhykkeellä.

2.2 Metsästys luonnonsuojelualueilla

Luonnonsuojelualueiden perustamisen keskeinen tavoite on luonnon monimuotoisuuden sekä lajien ja luontotyyppien suojelu. Metsästystä voi hyvin suunniteltuna ja toteutettuna olla mahdollista harjoittaa suojelualueilla luonnonsuojelullisten tavoitteiden siitä kärsimättä. Suojelualueella tapahtuvaa metsästystä koskevassa harkinnassa on otettava huomioon, mitkä ovat juuri kyseisen suojelualan suojelutavoitteet, luonnon ominaispiirteet ja alueen muut käyttömuodot. Joissakin tilanteissa metsästys voi olla myös keino luonnonsuojelun tavoitteiden toteuttamiseen, esimerkiksi linnuston suojaamiseen pienpedoilta. Pohjoisen laajat kansallispuistot ja muut luonnonsuojelualueet soveltuvat yleensä hyvin metsästyksen. Retkeilyreititöt kattavat vain pieniä osia alueista, ja alueet ovat suurelta osin erämaisia ja luonnontilaisia. Eteläisessä Suomessa kansallispuistot ovat usein pienialaisia, ja pääosa niistä on retkeilyreittien kautta tavoitettavissa. Toisaalta pienetkin luonnonsuojelualueet voivat soveltua metsästyksen, mikäli niillä ei ole retkeilyreittejä eikä mainittavaa muuta virkistyskäyttöä ja mikäli alueet sijoittuvat laajempien metsästyksalueiden yhteyteen. Osassa eteläisen Suomen puistoja on perustelluista syistä sallittu metsästystä rajoitetusti jossain muodossa, ja muun muassa hirven ajo metsästettäväksi puiston ulkopuolella on sallittu Metsähallituksen luvalla useissa kansallispuistoissa.

Pääsääntö luonnonsuojelualueilla on, että eläinten pyydystäminen, tappaminen ja häirintä on kielletty (luonnonsuojelulaki 1096/1996, 13 §). Tästä pääsäännöstä on **useita metsästystä koskevia aluekohtaisia poikkeuksia**. Seuraavassa on esitetty yleisiä linjauksia metsästyksen luonnonsuojelualueilla, ja jäljempänä on lisää alueellisia esimerkkejä.

- Pohjois-Suomen kansallispuistoissa metsästyslain 8 §:n kuntien alueella metsästys on pääsääntöisesti sallittu paikallisille asukkaille. Näitä kuntia ovat Lapin ja Kainuun maakuntiin kuuluvat kunnat sekä Kuusamo, Pudasjärvi ja Taivalkoski, sellaisina kuin niiden alueet olivat 31.12.2014.
- Metsästyslain 8 §:n mukaisten kuntien eteläpuolisessa Suomessa metsästys luonnonsuojelualueilla on pääsääntöisesti kielletty. Luonnonsuojelualueiden perustamissääädöksissä on voitu säätää aluekohtaisesti poikkeuksista metsästyksiin.
- Eteläisissä merialueen kansallispuistoissa (Itäinen Suomenlahti, Tammisaari, Saaristomeri) on pääsääntöisesti metsästys sallittu paikallisille asukkaille. Tammisaaren kansallispuistossa metsästys on sallittu alueella, joka sijaitsee entisen Jussarön luonnonpuiston eteläpuolella, sen mukaan kuin kansallispuiston järjestyssäännössä määrätään.
- Useimmissa kansallispuistoissa ja suojelualueilla on Metsähallituksen luvalla sallittu hirvenajo sekä käyttäen hirveä ajavaa koiraan että ajamalla hirveä haluttuun suuntaan ihmisten toimesta. Hirvenajon tarkoitus on ohjata hirvi alueelle, jossa sen metsästys on sallittua ja ampuminen turvallisesti mahdollista.
- Metsähallituksen luvalla on sallittua ottaa haltuun (tarvittaessa lopettaa) suojelualueelle kaatunut riistaeläin. Tällainen tilanne voi tulla, jos esim. hirvenmetsästyksen yhteydessä hirvi haavoittuu laukauksesta mutta ei kaadu heti ampumispaikalle.
- Soidensuojelualueilla metsästys on pääsääntöisesti sallittu.
- Vanhojen metsien suojelualueilla ja lehtojensuojelualueilla metsästys on kielletty.

2.3 Luonnonsuojelulain mukaisilla poikkeamisluvilla tapahtuva metsästys

Luonnonsuojelualueilla voidaan ajaa hirveä tai metsästää luonnonsuojelulain mukaisen poikkeamisluvan perusteella. Lisäksi vaaditaan aina em. metsästyslain mukainen metsästyslupa. Poikkeamislupia voidaan myöntää vieraslajilain (1709/2015) mukaisten vieraslajien ja haitallisten vieraslajien yksilöiden sekä myös muun lajin yksilöiden vähentämiseen, mikäli laji on tullut liian runsaslukaiseksi tai käynyt muutoin vahingolliseksi. Poikkeamislupia voidaan lisäksi myöntää sellaisten (aiemmin) pyyntiluvanvaraisten riistaeläinlajien yksilöiden poistamiseen, jotka suojelualan ulkopuolella aiheuttavat ilmeisen uhan ihmisen turvallisuudelle tai omaisuudelle aiheutuvasta merkittävästä taloudellisesta vahingosta. Tällaisia lajeja ovat lähinnä hirvieläimet, harmaahylje, itämerennorppa, karhu, susi, ilves ja ahma. Lainkohdassa tarkoitettuja uhkia ja vahingot liittyvät lähinnä liikenneturvallisuuteen, ammattikalastuksen edellytyksiin sekä poron- tai karjanhoidolle tai yleiselle turvallisuudelle aiheutuvien uhkien vähentämiseen. Sääntelyssä korostetaan *yksilöiden vähentämistä*, mikä rajaa sääntönsä soveltamista ja ohjaa kohdistamaan toimenpiteet nimenomaisesti sellaisiin eläinyksilöihin, joiden osalta on näyttöä lainkohdassa tarkoitettujen uhkien tai vahingon toteutumisesta. Luonnonsuojelulain mukaisen poikkeamisluvan ohella asiaan voi liittyä myös poliisilain mukainen harkinta tai Suomen Riistakeskuksen metsästyslain nojalla myöntämisen poikkeamisluvan harkinta.

Poikkeamisluvalla voidaan sallia muun muassa vierasperäisten pienpetojen (minkki, supikoira) tai muidenkin lajien poistaminen suojelualueelta, mikäli niistä on haittaa alueen suojelutavoitteille. Keinona on lajista riippuen metsästys joko ampuma-aseella tai loukulla. Tällainen poikkeamislupa on viranomaispäätös, josta on luonnonsuojelulain mukainen valitusoikeus. Valitusoikeus on asianomaisen ohella asianomaisella kunnalla sekä paikallisella tai alueellisella rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Käytännössä poikkeamislupia koskevat valitukset ovat harvinaisia.

Luonnonsuojelualueilla tavoitteena on mahdollisimman luonnontilaisten alueiden säilyttäminen, minkä vuoksi erityisesti vierasperäisiä pienpetoja pyritään poistamaan. Pienpedot vaikuttavat haitallisesti alueen alkuperäiseen lajistoon, joka ei ole sopeutunut tällaiseen saalistukseen. Jo yksittäinen lintuluodolle päässyt minkki voi aiheuttaa suurta tuhoa syödessään maassa pesivien lintujen munia ja poikasia. Muita vierasperäisiä lajeja, joiden leviämistä luonnonsuojelualueille voi olla tarpeen säädellä, ovat mm. kanadanmajava ja valkohäntäpeura.

3 Suositukset ja toimenpiteet metsästysturvallisuuden parantamiseksi

Metsästäjät vastaavat aina metsästyksensä turvallisuudesta. Turvallisuutta voidaan lisätä niin, että metsästäjillä on käytettävissään riittävä tieto niistä alueista, joissa muita luonnossa liikkujia on erityisen paljon. Metsähallituksen lupametsästäjät on mahdollista tavoittaa hyvin lupamyynnin yhteydessä ja tiedottaa heille riskialueista. Metsästyslain 8 §:n oikeudella metsästävät eivät tarvitse lupaa, joten lupamyynti ei ole heille toimiva viestintäkanava. Toisaalta paikalliset metsästäjät tuntevat kotiseutunsa tilanteen selvästi lupametsästäjiä paremmin. Tietoa vilkkaassa käytössä olevista alueista on syytä sisällyttää käytössä oleviin metsästysaluekarttoihin ja karttasovelluksiin. Erityisesti digitaalisella paikkatiedolla voidaan esittää ajantasainen tieto retkeilyreiteistä sekä matkailu- ja retkeilykäytön painopistealueista, tulevaisuudessa jopa reaaliaikaisista kävijämääristä. Tällaisen tiedon tasoa ja informatiivisuutta voidaan parantaa yhteistyöllä Metsähallituksen, riistahallinnon, metsästäjäjärjestöjen sekä metsästäjille kaupallisia paikkatietojärjestelmiä tarjoavien toimijoiden kesken.

Ei kuitenkaan voida olettaa, että kaikki tieto retkeilijöistä tai metsästyksestä olisi jossakin sovelluksessa. Kaikki eivät osaa tai halua ilmaista omaa sijaintiaan maastossa, ja luonnossa liikutaan tietenkin myös reittien ulkopuolella. Ei saa myöskään muodostua käsitystä, että metsässä liikkuminen ei ole turvallista, jos ei käytä näitä sovelluksia tai että sovelluksia käyttämällä asia on varmistettu. Vastuu metsästyksen turvallisuudesta on siis aina viime kädessä metsästäjällä. Toisaalta on hyvä viestiä avoimesti metsästyksestä laillisena käyttömuotona myös osalla luonnonsuojelualueita, jotta retkeilijöiden kohtaamiset metsästäjien kanssa eivät tulisi yllätyksenä.

Avoin viestintä voi myös vähentää mahdollista kitkaa metsästäjien ja retkeilijöiden välillä ja vähentää epätietoisuutta. Jos metsästyksen sallittavuudesta ja käytännöistä on epäselvyyttä, se voi vähentää alueen kiinnostavuutta myös retkeily- ja luontomatkoilukohteena.

Viestinnän ja laadukkaan paikkatiedon tarjoamisen lisäksi turvallisuutta voidaan parantaa niin, että metsästäjillä ja muilla luonnossa liikkujilla on mahdollisimman hyvä mahdollisuus havaita toisensa maastossa. Metsästäjiä voidaan ohjeistaa informoimaan tienvarsiopasteilla käynnissä olevasta seuruejohdista, ja sekä metsästäjät että muut luonnossa liikkujat voidaan ohjeistaa pukeutumaan näkyvästi, mikä parantaa myös liikkujan yleistä turvallisuutta.

Metsähallitus esittää, että muutamilla erityisen vilkkaassa retkeilykäytössä olevilla alueilla rajoitettaisiin **ampuma-aseilla** harjoitettavaa metsästystä yleisen turvallisuuden vuoksi metsästyslain 23 §:n nojalla. Rajoituksia haetaan aluehallintovirastoilta, alkaen 1.8.2021 seuraavien viiden (5) metsästysvuoden ajaksi, päättyen 31.7.2026. Alueet ovat suosittuja virkistyskäyttö- ja luontomatkoilukohteita, joista osaa on jo aiemmin koskenut vastaava metsästyksen rajoittaminen. Alueet ovat valtion omistuksessa ja Metsähallituksen hallinnassa, yksittäisiä alueiden sisäisiä palstoja lukuun ottamatta. Luettelo alueista on luvussa 5.

Metsähallitus esittää, että metsästystä rajoitettaisiin haetuilla alueilla niin, että sallittua olisi vain

- hirvenajo, myös käyttäen koira sen mukaan, mitä metsästyslaissa ja sen nojalla säädetään;
- pienpetojen loukku- ja rautapyynti sekä siihen liittyvä lopetusaseen käyttö;
- suurpetojen vahinkoperusteinen poikkeuslupapyynti Suomen Riistakeskuksen metsästyslain 41 §:n perusteella myöntämän poikkeusluvan mukaisesti ja
- alueella olevan haavoittuneen riistaeläimen jäljittäminen ja lopettaminen; myös suurriista-
virka-aputoiminnassa (SRVA) tapahtuva eläinten etsintä ja lopettaminen.

Eteläisessä Suomessa (Lapin, Koillismaan ja Kainuun eteläpuoleinen alue) metsästys on lähtökohtaisesti pääosin kielletty luonnonsuojelualueilla. Alueille mahdolliset erikseen harkitut metsästysoikeudet on säädetty alueita perustettaessa. Metsähallitus on selvittänyt tämän selvityksen laadinnan yhteydessä kaikki luonnonsuojelualueiden metsästysjärjestelyt näillä alueilla. Tällä hetkellä ei ole nähtävissä syitä tehdä uusia rajoituksia metsästykseseen eteläisessä Suomessa. Tarvittaessa Metsähallitus voi tehdä rajoituksia metsästykseseen omilla päätöksillään metsästyslupavuokra-alueiden rajojen ja ehtojen muutoksilla turvallisuuden kannalta

4 Osallistaminen ja jatkotoimenpiteet

Vilkkaimpien virkistyskäytön alueiden tarkastelujen valmistuttua nähtiin tarpeelliseksi laatia esitykset hakea aluehallintovirastolta metsästyksen rajoittamista metsästysturvallisuuden kannalta kriittisimmiksi tunnisteluilla alueilla.

Luonnokset metsästyksen rajoitusalueista esiteltiin keskeisten riistanhoitoyhdistysten hallituksille. Esittelyjen tarkoitus oli käydä keskustelua asiasta ja kuulla riistanhoitoyhdistysten kommentteja ennen rajoitusten hakemista aluehallintovirastoilta. Pääsääntöisesti esityksiin suhtauduttiin myönteisesti. Joissakin riistanhoitoyhdistyksissä esityksiä tarkennettiin käytyjen keskustelujen pohjalta, osin rajausten ja osin metsästysrajoituksiin liittyvien sallittujen toimenpiteiden osalta. Osa riistanhoitoyhdistysten hallituksista ei ottanut varsinaisesti kantaa esityksiin, ja kannanotot jäivät mahdollisten aluehallintovirastojen metsästysrajoituksia koskevan päätöksenteon osallistamiseen.

Rajoitusesitysten karttarajaukset ja perustelut viimeistellään ja lähetetään aluehallintovirastoille. Aluehallintovirastojen kuulusmenettelyssä pyydetään varsinaiset lausunnot asianosaisilta, minkä jälkeen aluehallintovirastot antavat päätöksen asiassa.

On tärkeää varmistaa, että metsästäjät pystyvät hyvin tiedostamaan aluehallintovirastojen päätösten mukaiset metsästysrajoitusalueet, joten päätösten tultua voimaan ne tulee selkeästi esittää mm. Retkikartta.fi-verkkopalvelussa ja tarjota niitä myös muihin karttapalveluihin, esim. Riistakeskuksen Omariistaan ja erilaisiin koiratutka-aineistoihin.

5 Kohdennetut toimenpiteet

Metsähallitus rajaa uudelleen metsästyslupa-alueita ja hakee metsästysrajoituksia seuraavilla alueilla

Alue	Käyntimäärä 2020	Pinta-ala, ha	Jatkotoimien kuvaus	Rajoitusalueen pinta-ala, ha	Osuus alueen pinta-alasta** %
Hossan kansallispuisto	111 300	11 092	Haetaan Pohjois-Suomen AVI:lta metsästyksen rajoittamista 397 ha:n alueelle Hossan luontokeskuksen lähialueella ja kansallispuiston itälaidalla.*	397	3,6
Inarin retkeilyalue	120 000	121 500	Haetaan Lapin AVI:lta metsästysrajoitusta Juutuan polkujen, Jäniskosken/Haapakosken sekä Juutuanvaaran päällä olevan valaistun kuntoradan alueelle.*	500	0,4
Iso-Syötteen retkeilyalue	68 000	1 137	Haetaan jatkoa Pohjois-Suomen AVI:n kieltopäätökselle Iso-Syötteen retkeilyalueella.*	1 137	100,0
Napapiirin retkeilyalue	103 600	Ei määriteltäviä rajaa	Haetaan Lapin AVI:lta metsästysrajoitusta Vaattunkönkään ja Vikakönkään alueille.*	200	-
Oulangan kansallispuisto	235 800	28 488	Haetaan Pohjois-Suomen AVI:lta metsästyksen rajoittamisen jatkoa Pienen Karhunkierroksen 382 ha:n alueelle Juumassa.*	382	1,3
Riisitunturin kansallispuisto	67 100	7 644	Haetaan Lapin AVI:lta metsästyksen rajoittamista 411 ha:n alueella päiväreittien läheisyydessä.*	411	5,4
Syötteen kansallispuiston lähialue	113 500	30 156	Haetaan Pohjois-Suomen AVI:lta metsästyksen rajoittamista 120 ha:n alueelle Pikku-Syötteen matkailukeskukseen.*	120	0,4
Syötteen virkistysmetsä	57 000	1 433	Haetaan jatkoa Pohjois-Suomen AVI:n kieltopäätökselle Syötteen virkistysmetsässä.*	1 312	91,6
Taivalvaaran lähivirkistysmetsä	Ei tiedossa	399	Haetaan Pohjois-Suomen AVI:lta jatkoa metsästyksen rajoittamiseksi lähivirkistysmetsässä ja sen lähialueella 399 ha:n alueella.*	399	100,0
Urho Kekkosen kansallispuisto	372 300	254 866	Haetaan Lapin AVI:lta metsästysrajoitusta kansallispuistoon ja sen välittömään läheisyyteen Kaunispään–Kiilopään alueelle.*	5 000–6 200***	2–2,4
Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualue, Rukan matkailukeskuksen lähialue	136 000	1 295	Haetaan Pohjois-Suomen AVI:lta metsästyksen rajoittamista koko luonnonsuojelualueelle sekä Rukan matkailukeskuksen lähialueelle, yhteensä 1 295 ha.*	1 295	100,0

* Metsästyksen rajoittaminen ei koske hirvenajoa, pienpetojen ansa- ja loukkupyntiä ja siihen liittyvää lopetusaseen käyttöä, suurpetojen pyyntiä Riistakeskuksen poikkeusluvalla tai haavoittuneen eläimen lopettamista.

** Joihinkin alueisiin liittyy vähäisessä määrin myös suojelu- tai retkeilyalueen ulkopuolisia osia.

*** Aluemäärityksellä näiden rajojen puitteissa tehdään lisäosallistamisen jälkeen.

6 Yhteenveto

Metsähallitus päätyi tekemään selvityksen metsästysturvallisuudesta suojelualueilla loppuvuodesta 2020. Syynä oli paitsi Urho Kekkosen kansallispuiston erämaisella alueella syksyllä 2020 tapahtunut traaginen metsästysonnettomuus, myös kansallispuistojen ja muiden suosittujen retkikohteiden käyntimäärät, jotka ovat tuplaantuneet 10 vuoden aikana. Vilkkaiden retkeilykohteiden vastuullisena hoitajana Metsähallitus päätti esittää oman näkemyksensä aluehallintovirastoille ehdotuksina, joilla edistettäisiin alueiden metsästysturvallisuutta merkittävästi muuttuneessa tilanteessa. Metsähallituksen Luontopalvelut ja Eräpalvelut tekivät selvityksen yhteistyössä. Selvityksessä kiinnitetään huomiota metsästysturvallisuuteen kokonaisvaltaisesti. Jatkokehitystoimia voisivat olla esimerkiksi metsästäjille tarjottavan paikkatiedon kehittäminen ja tehostettu viestintä.

Rajoitusehdotuksia vain hyvin pienille alueille

Metsähallitus pitää pohjoisen Suomen kuntalaisten metsästyslain 8 §:n mukaista oikeutta metsästää kotikuntansa valtion mailla erittäin tärkeänä, mistä syystä rajoitusehdotukset ovat alueellisesti hyvin rajallisia. Osalla alueista on ollut metsästysrajoituksia jo aiemmin. Aluehallintovirastot tekevät päätökset asiassa.

Metsästysrajoituksia esitetään tiukasti rajattuina alueina yhdentoista pohjoissuomalaisen suojelutai retkeilyalueen eräille päiväretkeilykohteille, jotka sijaitsevat matkailukeskusten, taajamien ja niiden lähialueiden välittömässä läheisyydessä. Niistä neljä sijaitsee Lapissa ja loput Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa.

Jatkovalmistelussa aluehallintovirastot osallistavat eri tahoja varsinaisista päätöksistä vastaavina viranomaisina. Metsästyslain mukaisesti aluehallintovirastot voivat antaa rajoituksia viiden vuoden määräajaksi kerrallaan. Metsähallitus on jo esitellyt ehdotusluonnokset valtaosalle paikallisista riistanhoitoyhdistyksistä.

Lapin, Koillismaan ja Kainuun eteläpuoleisilla alueilla metsästys on lähtökohtaisesti pääosin kielletty luonnonsuojelualueilla, ja niille erikseen harkitut metsästysoikeudet on säädetty alueita perustettaessa. Tämän selvityksen laadinnan yhteydessä Metsähallitus on selvittänyt myös kaikkien eteläisten luonnonsuojelualueiden metsästysjärjestelyt, eikä niille ole tällä hetkellä syytä tehdä uusia metsästysrajoituksia.

Metsähallitus esittää, että ehdotuksen piiriin kuuluvilla rajoitusalueilla olisi kuitenkin sallittua mm. hirvenajo myös koiraa käyttäen sekä pienpetojen loukku- ja rautapyynti.

Tiedon lisäämisellä ja paremmalla ohjeistuksella on suuri merkitys

Metsästäjät vastaavat aina metsästyksen turvallisuudesta. Turvallisuutta voidaan kuitenkin lisätä niin, että metsästäjillä on käytettävissään riittävä tieto alueista, joissa muita luonnossa liikkujia on erityisen paljon. Tilannetta voidaan parantaa yhteistyöllä Metsähallituksen, riistahallinnon, metsästäjäjärjestöjen sekä metsästäjille kaupallisia paikkatietojärjestelmiä tarjoavien toimijoiden kesken.

Metsähallitus haluaa myös avoimesti ja yhä paremmin viestiä metsästyksestä laillisena käyttömuotona niillä suojelualueilla, joissa se on sallittua. Näin retkeilijöiden kohtaamiset metsästäjien kanssa eivät tule yllätyksenä.

Viestinnän ja laadukkaan paikkatiedon tarjoamisen lisäksi turvallisuutta voidaan parantaa monin muin toimin: Metsästäjät voisivat tiedottaa mm. tienvarsiopastein käynnissä olevista seuruejajdeista nykyistäkin enemmän alueilla, joilla on paljon muitakin liikkujia. Nykyinen värikkäämpien ulkoiluväätteiden trendi edesauttaa luonnossa liikkujien turvallisuutta monin tavoin, myös mm. eksymistilanteissa.